

Styrets årsmelding for 2021

Tax Justice Network – Norge

Lanserte rapporten Vindkraftens skyggesider, som preget ordskiftet om vindkraft og skjult eierskap

Gjennomslag for flere punkter på åpenhet og skatt i ny regjeringsplattform

102

Medieoppslag
27,5% økning

7815

Følgere på
sosiale medier
20% økning

61

Publiserte
nettsaker
103% økning

8236

Nedlastinger
av vår podcast
73% økning

Vi legger bak oss et heftig år for skatterettferd. 136 land har etter mange års forhandlinger, blitt enige om globale skatterammer for verdens største selskap. Debatten om norske skatteregler, som det norske skatteamnestiet og formuesskatten, har brakt skatt til avisforsidene. Alt dette har foregått i en tid med økende ulikhet og pandemi. Tax Justice Network – Norge har markert seg i alle disse sakene og har hatt en høy produksjon av meningsytringer i media og på egne nettsider. Dette har bidratt til mye henvendelser fra media, politikere, studenter og befolkningen for øvrig, for våre tema.

I forbindelse med Stortingsvalget 2021 analyserte vi partiprogrammene for innhold på våre saker. Vi fulgte opp med å koordinere medlemsorganisasjonene med felles krav til den nye regjeringsplattformen, gjennom en kronikk i VG signert av 15 av medlemsorganisasjoner, og flere av punktene kom inn i Hurdalsplattformen.

Vi har økt vår synlighet gjennom å profesjonalisere vår podcast Pengeland og vår synlighet på sosiale medier. Dette har vært utslagsgivende for at vi har økt antall nedlastinger for vår podcast kraftig, etter et par år med ingen vekst, og solid økning i følgere på sosiale medier.

Vi nådde målet om å sikre økonomisk grunnlag for å opprettholde dagens tre faste ansatte, gjennom å ha inngått nye 5-årige avtaler med Norad og TaxCapDev-nettverket. Dette er også et sterkt utgangspunkt for målet om å legge et grunnlag for videre vekst.

Organisasjonen har vært preget under pandemien. Den ekstraordinære situasjonen har gjort det svært krevende å balansere arbeidsfremdrift med livets andre forpliktelser i takt med skolenedstenging, hjemmekontor og smittevernstiltak. Alle fast- og midlertidig ansatte og frivillige har gjort en formidabel jobb i at organisasjonen likevel har levert sterke resultater.

Politisk leder Peter Ringstad i sving i studio. Medprogramleder er Ingrid Hjertaker og produsent er Kristoffer Lislegaard.

Nettavisen.

Politisk rådgiver Julie Wood sitt innlegg om hvordan "Exit"-gutta lar resten av oss sitte igjen med regningen, ble mye lest. TJN Norge har vært en sentral inspirasjonskilde til kommende sesong 3 av NRK-serien.

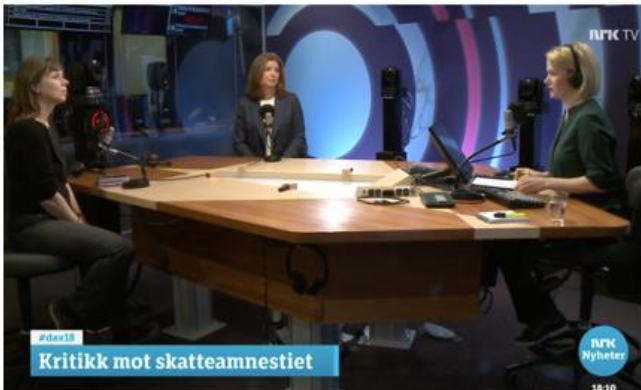

og det er jo kjempeviktig så man får nok muskler til å kontrollere de største selskapene.

Daglig leder Sigrid Klæboe Jacobsen prøver å levere manus i fart. Filmet av Kristoffer Lislegaard.

Politikk

Fra arbeidsplan 2021	Status
<i>Reform av det internasjonale selskapsskattesystemet (hovedsak 1)</i>	
Følge prosesser i FN og OECD i 2021 og formidle via våre plattformer	136 land har godkjent rammene for skattelegging av den digitale økonomien. Vi har formidlet prosessen tett og fått flere av våre krav knyttet til dette inn i den nye regjeringsplattformen.
Lansere Corporate Tax Haven Index 2021	Lansert, vi bidro med grafisk fremstilling
Lansere rapport om overskuddsflytting i norsk vindkraft	Rapporten lansert med større mediedekning på TV2. Rapporten har påvirket ordskiftet både om vindkraft og hemmelighet i eierskap.
<i>Åpenhet i eierskap (hovedsak 2)</i>	
Utvide åpenhet.no med fire nye deltagende organisasjoner	Av 30 innlegg på åpenhet.no var 14 fra organisasjoner som ikke hadde skrevet for åpenhet tidligere.
Starte opp evalueringsprosjekt av det norske eierskapsregisteret	Registeret er forsinket ytterligere, så prosjektet er satt på vent.
Avholde dialogmøter med næringslivsaktører i skatteetikk og åpenhet.	To dialogmøter avholdt. Prosjektet fortsetter i 2022-2025.
<i>Andre politiske saker</i>	
Seminarer, filmer og annen formidling i regi av vårt forskningssamarbeid «TaxCapDev»	Seminaret «Lys i mørket etter Pandora Papers» med bla. Skattedirektøren ble arrangert. Vi har utviklet og utgir månedlige nyhetsbrev for nettverket, laget filmsnutt og bidrar i utvikling av ny nettside.
Rapport om skattebistand i samarbeid med vårt nordiske skattenettverk «Nordic Alliance for Tax Justice».	Rapporten «Quality Tax Aid?» ble lansert på fellesnordisk seminar.

Daglig leder på Dagsnytt18 og DNs forside om skatteamnesti, og på NRK Dagsrevyen om Oljefondets utestenging av selskap

Nesten halvparten av norsk vindkraft er eid fra skatteparadis

- Dette må vi ta tak i

Rapporten «Vindkraftens skyggesider» førte til over 20 presseoppslag, her fra TV2.

Rapporten Vindkraftens skyggesider førte blant annet til flere invitasjoner om foredrag.

Faktaark som beskriver dokumentlekkasjer gjennom 10 år

Faktaark om innføring av land-for-land-rapportering fra 2013-2021

Faktaark Land-for-land rapportering

Mars 2021

Land-for-land-rapportering

Løsningen: Krav om rapportering

Land-for-land-rapportering (LLR) betyr at internasjonale konsern må oppgi nøkkeldata som konsern, selskap, kostnader og antall ansatte for hvert land de opererer i.

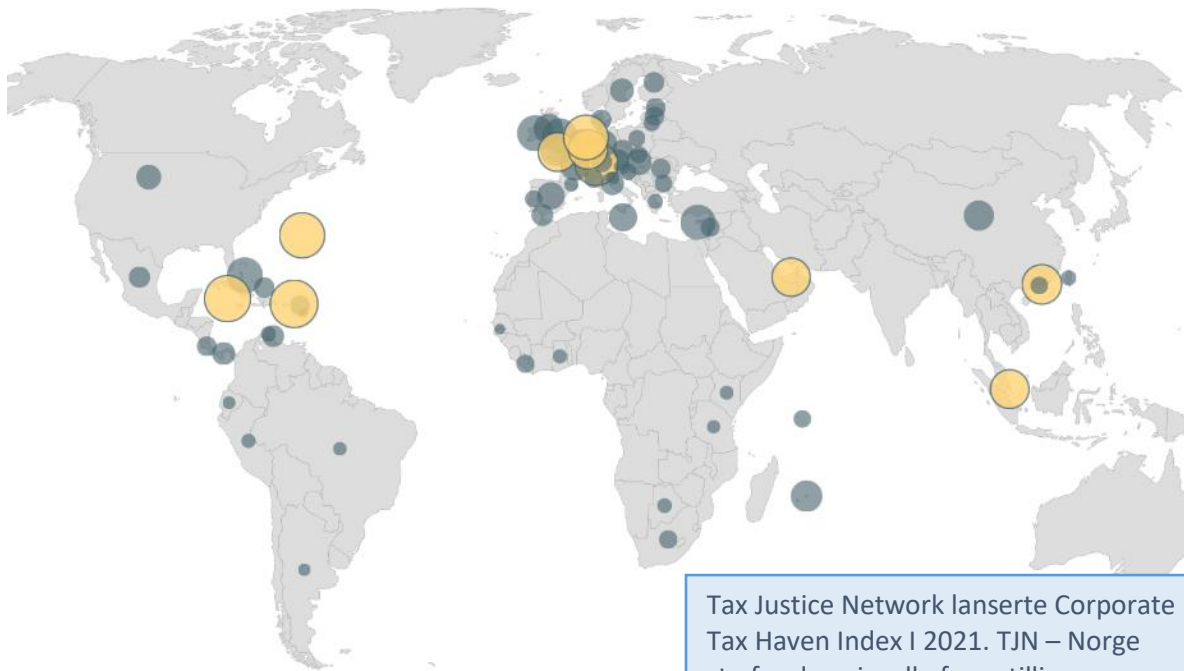
LLR er et kraftfullt verktøy for å avdekke overskuddsflytting og holde internasjonale selskaper ansvarlige for sine skattebetaling og praksis.

Milepæler

År	Event
2013	EU innfører LLR for utvinning og skogsindustri offentlig
2013	Norge innfører LLR for utvinning- og skogsindustri offentlig
2013	EU innfører LLR for banksektoren offentlig
2015	OECDs handlingsplan anbefaler LLR ikke offentlig
2015	Norge innfører LLR for alle sektorer i tråd med OECDs anbefaling
2016	EU vedtar LLR for alle sektorer ikke offentlig
2021	EU vedtar LLR for alle sektorer offentlig

Flere typer LLR

Det politiske arbeidet for å få på plass krav om LLR har gått langs flere spor. Derfor finnes det flere typer slik rapportering. De første versjonene gjaldt kun selskaper i utvinningsindustrien, som gruved- og oljeselskaper. EU, USA og Norge har pålagt en enkel versjon av LLR-rapportering for denne sektoren. OECD har utviklet en type LLR for svært store selskaper, i alle sektorer, som har blitt implementert i flere land.

Tax Justice Network lanserte Corporate Tax Haven Index I 2021. TJN – Norge sto for den visuelle fremstillingen.

Vi koordinerte utgivelse av rapport med vårt nordiske skattenettverk Nordic Alliance for Tax Justice

OPPFØRNING: – Fokuset på generell økonomisk kriminalitet må styrkes for å bremse den samfunnsskadelige effekten og uthulingen av tilliten til det norske systemet, skriver kronikkforfatterne. Foto: HELGE MIKALSEN / VG

Debatt

Den nye regjeringen må satse på skatt og åpenhet

Tiden er inne for en ambisiøs regjeringsplattform for skatterettferdighet.

Kronikk i VG, signert av Tax Justice Network – Norge og 15 medlemsorganisasjoner

Arrangementet «Lys i mørket etter Pandora Papers». Her fra panel med Heidi Nordby Lunde (H) og Frode Jacobsen (Ap).

Organisasjon

Fra arbeidsplan 2021	Status
Styrke og utvikle vår rolle i samarbeidsprosjekter med skattefaglige organisasjoner og forskningsinstitusjoner	Vi inngikk ny 5-årig kontrakt med «TaxCapDev-nettverket» (populært kalt Skattjakt) med Chr. Michelsens Institutt og NUPI.
Øke medlemsmassen	Ikke økt – har holdt seg stabilt på 20 organisasjoner
Promotere fastgiverordningen	Antall fastgivere har økt fra 46 til 49.
Igangsette prosjekter som bygger kompetanse som i fremtiden kan sikre mer uavhengig finansiering	Ingen nye prosjekter igangsatt på grunn av kapasitetssituasjonen under korona.
Fortsette å lete etter nye både faste finansieringsmuligheter og prosjektmidler	Flere nye muligheter er identifisert og vi jobber videre med dem i 2022.
Fortsette å oppskalere organisasjonens kapasitet gjennom å styrke deltakelsen fra frivillige.	Vi inngikk avtale med Universitetet i Oslo der vi tar inn masterstudenter på praksis hvert år. Vi hadde to studenter i praksis i år.

Medlemmer

Fagforbundet	Spire	NTL
Skatterevisorenes forening	For velferdsstaten	FORUT
Kirkens Nødhjelp	Mellomkirkelig råd	Fellesrådet for Afrika
Skatteetatens Landsforbund	Norsk Folkehjelp	Attac
Akademikerforbundet	KFUK-KFUM Global	Unio
Norsk Øko-Forum	Framtiden i våre hender	SAIH
Changemaker	Redd Barna	

Styret. Styret avholdt 3 styremøter og ett styreseminar i 2021. Styrets medlemmer i perioden (2019-2020): Styreleder Helge Renå (Oslo), Lin Olderøien (Trondheim), Helge Aarseth (Molde), samt styremedlemmer fra medlemsorganisasjoner: Galina Lund (Bodø) - Skatterevisorenes forening, Trond Finstad (Oslo) – Fagforbundet, Irene Dotterud-Flaa (Oslo) - Redd Barna og Pia A. Gaarder – Framtiden i våre hender.

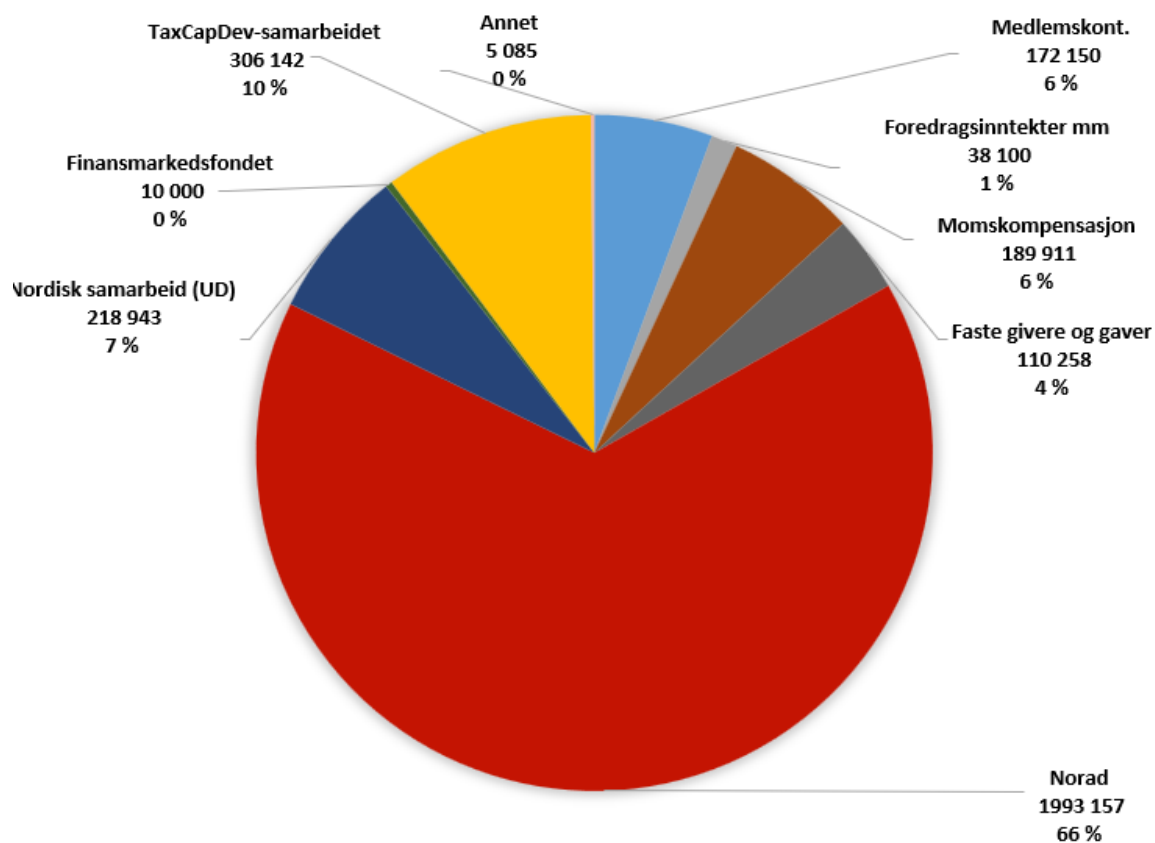
Ansatte. Fast ansatte i 2021: Daglig leder Sigrid Klæboe Jacobsen, Peter Henriksen Ringstad, Julie Wood og Kristoffer Lislegaard. Midlertidig ansatte: Jonas Veland, Kristina Lie-Hagen og Synnøve Ofte Wigaard.

Frivillige. Faglig rådgiver Gregar Berg-Rolness har bidratt med blant annet mediarbeid, gravearbeid høringer og foredrag. Tidligere ansatt Ingrid Hjertaker er fast medprogramleder på vår podcast Pengeland og vår representant i regjeringens Open Government Partnership-arbeid. Studentene Jonas Veland og Tuva Sætre Ressem har vært praktikanter i periodene mars til april og mars til juni, henholdsvis.

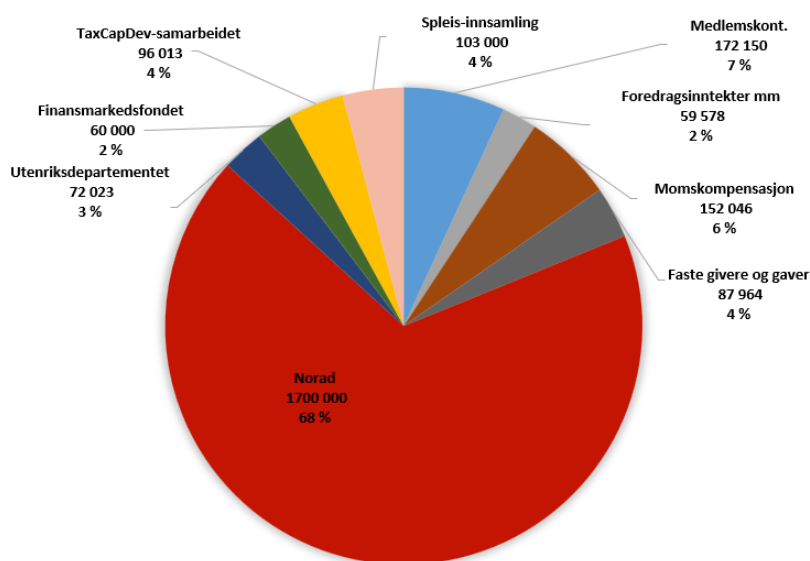
Våre internasjonale nettverk. Vi har bidratt og deltatt i Global Alliance for Tax Justice, Nordic Alliance for Tax Justice og Tax Justice Europe. Samtlige er sammenslutninger av ulike typer organisasjoner som jobber for skatterettferd.

Økonomi

I 2021 har vi et positivt resultat på 113.886,-. Hovedårsaker er lavere driftsutgifter enn budsjettert, særlig på husleie og regnskap/revisjon, og høyere inntekter fra givere og momskompensasjon. Egenkapitalen er nå på 1.299.800,-. Andelen frie midler (Medlemskontingent, foredragsinntekter, momskompensasjon, fastegivere og gaver) er 17% (2020: 19%).

Figur 3 Inntekter 2021

Figur 4 Inntekter 2020

Vedlegg 1 – Sentrale medieoppslag og alle arrangement & foredrag

Kronikker og innlegg

- Nordic countries break tax promises to world's poorest, but are given a second chance m/ Nordic Alliance for Tax Justice (Development Today)
- Nordisk løftebrudd til verdens fattigste (Dagsavisen)
- Når finansbransjens partygutter plasserer gevinsten på hemmelig konto i skatteparadis, er det resten av oss som sitter igjen med regninga (Nettavisen)
- Hvem skal leve av oss etter oljen? (Stavanger Aftenblad)
- G7-avtale vil øke ulikheten i verden m/Kirkens Nødhjelp (Dagens Næringsliv)
- Den nye regjeringen må satse på skatt og åpenhet m/15 medlemsorganisasjoner (VG)
- Fortsatt stor ubalanse i skattefordeling (Bistandsaktuelt)
- Hvem slipper unna skatten? (Klassekampen)
- Mørketall (Dagsavisen)
- Flukt fra skatteparadiset (Klassekampen)

TV/Radio-opptredener v/daglig leder

- Oljefondet og skatteparadis (NRK Dagsrevyen, 25. februar)
- Skatteamnestiordningen, med skattedirektøren (Dagsnytt 18, 22. mars)
- Reportasje om Vindkraftrapporten (TV2, 25. mars)
- USA støtter minimumsskatt (NRK Nyhetsmorgen, 9. april)
- G7-vedtak om minimumsskatt (NRK Dagsnytt kl. 19, 6. juni)

Foredrag og seminarer/webinarer

Egne arrangement inkludert samarbeidspartnere

- FACTI-webinar m/Kirkens nødhjelp
- Frokostmøte om skattekonvensjon i FN m/Kirkens nødhjelp og Changemaker
- Frokostseminar om Pandora Papers m/TaxCapDev-nettverket
- Seminar om global minimumsskatt m/Fellesrådet for Afrika

Eksterne

- Foredrag for Utenlandsforum: «Skatterettferd, skatteunndragelser og aggressiv skatteplanlegging» (Sigrid)
- Gjesteforelesning NTNU: «Skatteetikk» (Sigrid)
- Gjesteforelesning BI: «Ledelse og økonomisk kriminalitet» (Sigrid)
- Foredrag for KISP: «Hvordan unngå at investeringer bidrar til kapitalflukt og ulikhet» (Sigrid)
- Foredrag og debatt for NTLs Svart økonomi-konferanse (Sigrid)
- Panel under Christiekonferansen v/UiB: «Smuldrer velferdsstaten opp?» (Sigrid)
- Foredrag under Critical Walks Oslo: "Norske bankers rolle" (Sigrid)
- Presentasjon for Samfunnsbedriftene: Vindkraftrapporten (Peter)
- Foredrag for LO: Vindkraftrapporten (Sigrid og Peter)
- Foredrag for WWF og DNT: Vindkraftrapporten (Peter)
- Skoleringsforedrag for Changemaker: FN-konvensjon og taushetsplikt skatteadvokater (Peter)
- Foredrag for afrikanske riksrevisjoner: Extractive Industries Virtual Annual Workshop – Beneficial ownership (Sigrid)
- Skoleringsforedrag for Changemaker: Skatteparadis (Sigrid)
- Foredrag hos Riksrevisjonen: Generelt om vårt arbeid (Sigrid og Synnøve)
- Gjesteforelesning Etikkdagene Høgskolen på Vestlandet: «Den skjulte økonomien» (Sigrid)
- Skolering KFUK-KFUM Global: «Den skjulte økonomien» (Sigrid)
- Foredrag på Nesodden U3a: «Skatteparadisene – i vekst eller fall?» (Sigrid)
- Panel under Grønn studentkonf. på Ås: «"En grønn framtid - hva krever det av oss?" (Sigrid)

- Panel under Changemaker Bergen Student-arr.: «Hvordan kan Norge bekjempe kapitalflukt?» (Sigrid)
- Foredrag under Skatteetatens skatteparadissemnar: «Visjoner for global skattereform, åpent eierskap og håndheving - I lys av Stortingsvalget og Covid19» (Sigrid og Peter)
- Foredrag for Næringslivsutvalget NMBU: «Virkelighetens Exit» (Peter)
- Gjesteforelesning BI: «Skatteparadis og global skatt - Global storpolitikk, internasjonal regelutvikling og nasjonale muligheter» (Peter og Sigrid)
- Foredrag Sandefjord VGS: «Skatteparadis og hemmelighold» (Julie)
- Foredrag under Skatteetatens skattesymposium: «Kan kampen mot skatteparadis vinnes? Global storpolitikk, internasjonal regelutvikling og nasjonale muligheter (Peter og Sigrid)
- Foredrag på Agenda-akademiet: «Skatteflukt og løsninger» (Julie)
- Panel under Globaliseringskonferansen: Bolig på børs? (Peter)

Vedlegg 2 – Høringer og våre hovedbudskap

Alle våre hørings svar er tilgjengelig på taxjustice.no.

Statsbudsjettet 2022

Innspill til Finanskomiteen

Vi oppfordrer Finanskomiteen til å anmode Regjeringen om å gjøre en selvstendig vurdering av hvordan Norge kan innføre en offentlig land-for-land-rapportering, uavhengig av fremdriften med EU-regelverket. Vi oppfordrer videre Finanskomiteen til å sikre at aksjonærregisteret blir fulgt opp av Regjeringen, da vi frykter dette kan bli lagt i skuffen. Til sist påpeker vi at OECDs pillar 1 og 2-avtale gir svært begrensede provenyeffekter, og at denne ikke kan sies å svare på Stortingets vedtak (nr 1141, 4. juni 2021), tross at Finansdepartementet anser vedtaket som utkvittert.

Innspill til Næringskomiteen

Vi mener det ikke er grunn til å si at Nærings- og Fiskeridepartementet har fulgt opp Stortingsvedtaket om å etablere et offentlig aksjonærregister, da det kun vises til at det har blitt overlevert en utredning. Vi frykter at vi ikke kan få noe offentlig aksjonærregister om vedtaket nå regnes som utkvittert. Derfor ber vi komiteen påpeke i merknad at vedtaket ikke er utkvittert.

Annet

Meld. St. 14 (2020-2021) 1) Statens pensjonsfond 2021 2) Rapport til Stortinget fra Norges Banks representantskap for 2020

Vi er glade for å se at Finansdepartementet følger opp Ettikkutvalgets anbefaling om å utvide det eksisterende korrupsjonskriteriet til å omfatte skatteunndragelse, hvitvasking og tilrettelegging av slikt. Vi ber imidlertid om at utelukkelse må tas aktivt i bruk, da kun 3 av 9000 selskap i fondets portefølje har blitt utelukket, etter at Etikkrådet vurderte 120 selskap i 2020. Vi påpeker at det er inkonsistent at Apple og Google får bli i porteføljen, for ikke å snakke om Credit Suisse.

Meld. St. 10 (2020-2021) Grønnere og smartere – morgendagens maritime næring

Vi advarer om fare ved overskuddsflytting innad i rederiselskaper, gitt at de får lov til å drive ordinær virksomhet, slik Stortingets anmodningsvedtak ber Regjeringen se på. Selskapene vil ha store økonomiske gevinster ved å plassere kostnader i ordinærskattet sektor og inntekter i skattefritatt sektor. Ellers viser vi til NOU 2006:4), som anbefaler å avvike skattefavoriseringen av sjøfartsvirksomhet i Norge.

Finansdepartementet: Forslag til endring i skattereglene om grenseoverskridende fusjon, fisjon og aksjebytte

Finansdepartementet skriver at forslag ikke vil ha provenymessig virkning av noe betydning. Vi mener imidlertid at høringsnotatet er mangelfullt i å redegjøre for hvordan de foreslåtte endringene vil kunne medføre økt risiko for aggressiv skatteplanlegging i Norge, gjennom bruk av såkalte hybride arrangementer, ved risiko for indirekte proveny tap og ved at økt kompleksitet medfører ressurspress hos skattemyndighetene.